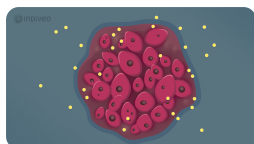

Hormonale (endocriene) therapie

Inleiding

Endocriene (hormonale) therapie

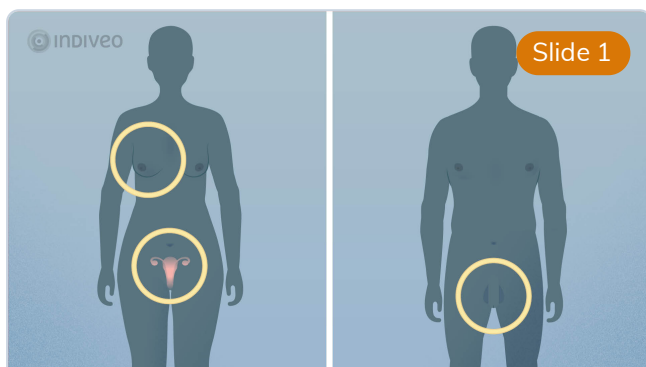

U komt binnenkort in het MCL omdat u endocriene therapie krijgt. Bij endocriene therapie krijgt u medicijnen om de groei van kankercellen te remmen. Deze medicijnen houden de werking van hormonen tegen die bij bepaalde kankersoorten een belangrijke rol spelen. Deze vorm van therapie kan gebruikt worden in verschillende fasen van uw ziekte.

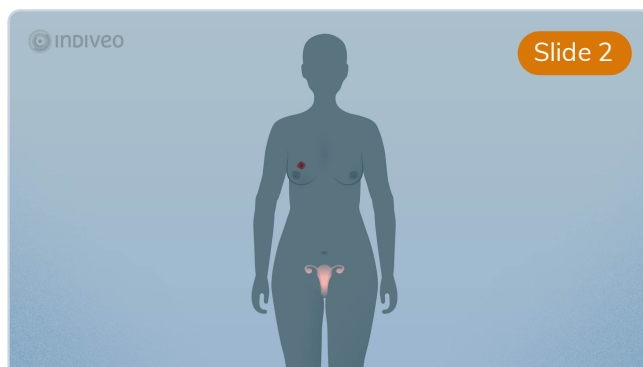
Uw therapie

Bekijk hieronder uw behandeling als animatie.

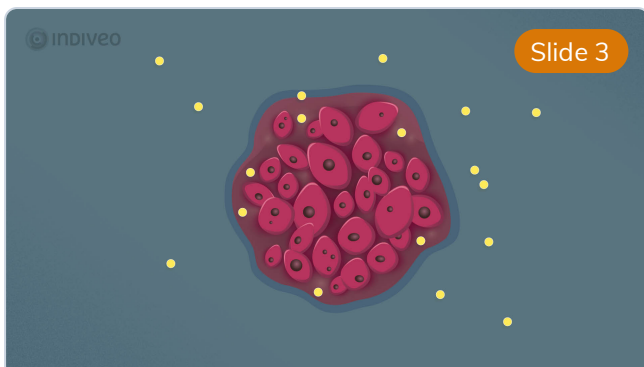
Endocriene (hormonale) therapie

De borsten en het baarmoederslijmvlies bij de vrouwen en de prostaat bij mannen staan onder invloed van onze hormonen.

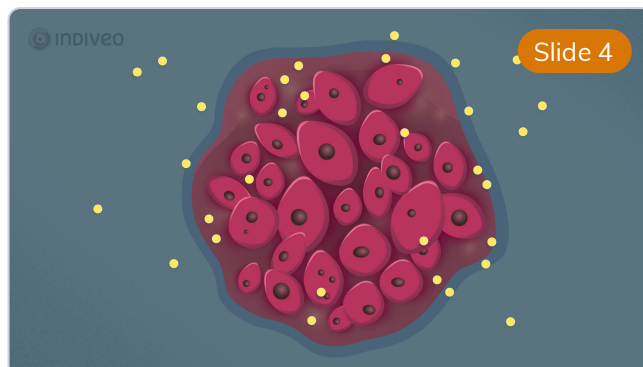

Als in een van deze lichaamsdelen kanker ontstaat...

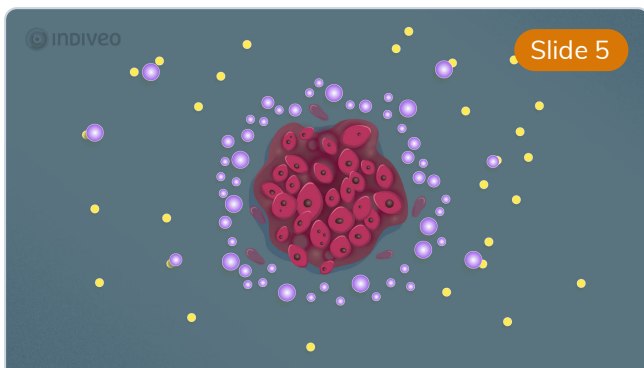
Slide 3

...zijn de kankercellen meestal afhankelijk van de geslachtshormonen. Als dit zo is, wordt deze kanker hormoongevoelig genoemd.

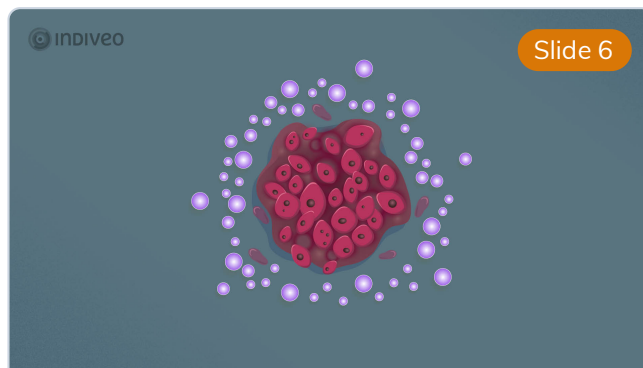
Slide 4

Als het lichaam zelf geslachtshormonen blijft aanmaken, kan de kanker blijven groeien.

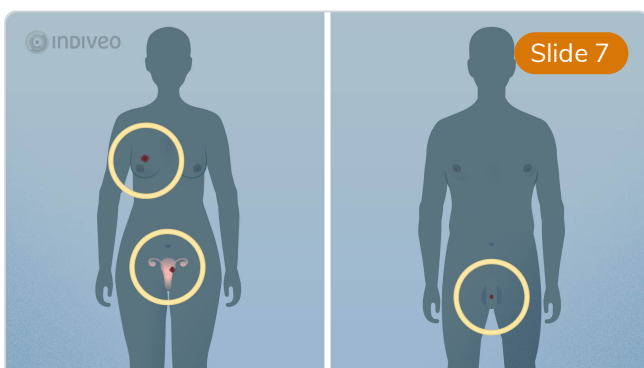
Slide 5

Endocriene therapie, ook wel hormonale therapie genoemd, is een behandeling van kanker met medicijnen. De therapie is eigenlijk een anti-hormoon therapie, omdat het ervoor zorgt dat eigen hormonen de groei van de tumor niet meer kunnen stimuleren.

Slide 6

Door de hormonen te remmen of te blokkeren wordt de groei van de kankercellen geremd of verdwijnen ze zelfs.

Slide 7

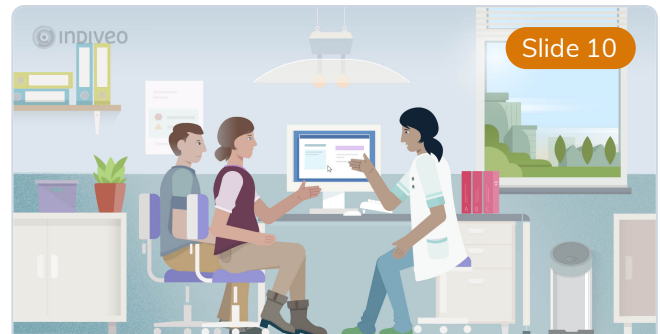
Slide 8

Alleen kankersoorten die groeien met behulp van hormonen, zoals borstkanker, baarmoederkanker en prostaatkanker kunnen behandeld worden met hormonale therapie.

Endocriene therapie krijgt u meestal via tabletten, capsules of met een injectie onder de huid.

Vaak wordt endocriene therapie in combinatie gegeven met een andere therapie, bijvoorbeeld met chemotherapie. Ook kan het gecombineerd worden met een operatie of radiotherapie. Dit wordt een combinatietherapie genoemd.

Endocriene therapie kan een ingrijpende behandeling zijn. Voordat u hiermee start wordt de behandeling uitgebreid met u besproken.

Hoe lang duurt de behandeling?

De duur van de behandeling verschilt en hangt af van het doel, het schema, dosering, soort kanker, soort medicatie en het effect van de medicatie.

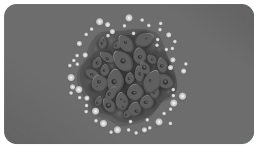
De behandeling kan dan ook weken, maanden of zelfs jaren duren. Ook staat u daarnaast vaak langdurig onder controle.

Heeft u vragen over de behandeling?

Stel uw vragen vóór de behandeling aan uw arts of zorgverlener of neem vóór de behandeling contact op met uw arts.

Resistentie

Het kan zijn dat de kankercellen tijdens de behandeling minder gevoelig of zelfs ongevoelig worden voor de medicijnen. De medicijnen werken dan niet meer goed. De behandeling kan dan worden stopgezet of gecombineerd worden met andere medicijnen.

Bereid u voor door de onderstaande stappen goed door te lezen

Zorg dat uw zorgverlener op de hoogte is van alle middelen die u gebruikt. Denk hierbij aan medicijnen, vitamines, voedingsproducten en een eventueel dieet. Bespreek ook de middelen die u bij uw drogist koopt.

Voeding bij kanker

Als u ziek bent is goede voeding en een gezond lichaamsgewicht belangrijk. Zo versterkt u uw weerstand en conditie tijdens de behandeling. Zorg ervoor dat er genoeg energie, eiwitten, vocht, vitamines en mineralen in uw voeding zit.

Voeding en gewicht

Veel patiënten nemen toe in gewicht door de behandeling met endocriene therapie. Als u het lastig vindt om te beoordelen of u goed op gewicht bent, kunt u dit met de [BMI meter \(https://www.voedingscentrum.nl/nl/mijn-gewicht/heb-ik-een-gezond-gewicht/bmi-meter.aspx?gclid=EAlalQobChMIjvf66uvt4gIViZntCh1bawCOEAAYASAAEgLTgPD_BwE\)](https://www.voedingscentrum.nl/nl/mijn-gewicht/heb-ik-een-gezond-gewicht/bmi-meter.aspx?gclid=EAlalQobChMIjvf66uvt4gIViZntCh1bawCOEAAYASAAEgLTgPD_BwE) berekenen. Voor meer

informatie kunt u kijken op de [website van het voedingscentrum \(https://www.voedingscentrum.nl/nl.aspx\)](https://www.voedingscentrum.nl/nl.aspx) of contact opnemen met uw zorgverlener.

Leefstijladviezen

Matig uw alcohol gebruik

Het is verstandig om geen alcohol te gebruiken. Wanneer u alcohol gebruikt, neem dan 1 glas (vrouwen) of 2 glazen (mannen) per dag en niet elke dag.

Stoppen met roken

Het is belangrijk om niet te roken.

Beweging

Bij de behandeling van kanker kunt u last krijgen van vermoeidheid en conditieverlies. Dit kan erger worden tijdens de behandelperiode. Ook na de behandeling kunt u last houden van vermoeidheid. Veel mensen nemen dan extra rust, om de vermoeidheid zoveel mogelijk te voorkomen. Echter uit onderzoek blijkt juist dat bewegen helpt om vermoeidheid en conditieverlies te verminderen. Het advies is daarom om lichamelijk actief te worden of te blijven, voor en tijdens de behandeling. U hoeft niet intensief te sporten. Wandelen en fietsen in een stevig tempo is ook goed.

Medicijnen

Bereid u voor door de onderstaande stappen goed door te lezen.

Medicijnen

Sommige medicijnen kunnen het effect van de behandeling versterken of verzwakken. Bespreek daarom met uw zorgverlener of u door kunt gaan of tijdelijk moet stoppen met deze medicatie.

Denk hierbij ook aan vitaminepillen, wietolie, alternatieve geneesmiddelen, voedingssupplementen, kruiden en homeopatische middelen.

Geef aan als u overgevoelig bent of een allergie heeft

Besprek met uw arts als u allergisch bent voor bepaalde medicijnen, contrastvloeistof of andere stoffen zoals jodium of pleisters.

Wat neemt u mee?

Bereid u voor door de onderstaande stappen goed door te lezen.

Neem voor uw ziekenhuisbezoek het volgende mee:

- Uw aanvraagformulier (als u dat heeft gekregen).
- Een geldig legitimatiebewijs (identiteitskaart, rijbewijs, paspoort).
- Een lijstje met de medicijnen die u gebruikt. Dit wordt een AMO (Actueel Medicatie Overzicht) genoemd.

Nazorg na uw behandeling

Verpleegkundig consulent

De verpleegkundig consulent is uw eerste aanspreekpunt. Bij vragen kunt u terecht bij de verpleegkundig consulent van uw ziekenhuis.

Uw huisarts wordt op de hoogte gesteld

Uw huisarts wordt aan begin van uw behandeling en bij veranderingen op de hoogte gesteld.

Stop nooit zonder overleg de behandeling

U kunt de behandeling als (te) belastend ervaren. Soms wegen nadelen niet op tegen de voordelen. Twijfelt u aan de behandeling, bespreek dit in alle gevallen met uw zorgverlener.

U mag niet zonder overleg stoppen met de behandeling.

Bijwerkingen

Mogelijke bijwerkingen tijdens en na uw onderzoek of behandeling.

Meest voorkomende bijwerkingen

Endocriene therapie kan verschillende bijwerkingen hebben, doordat er sprake is van een andere balans van uw hormonen. Klachten verschillen per persoon en zeggen niets over de werking van de behandeling.

Veel voorkomende bijwerkingen zijn:

- Overgangsklachten
- Gewichtstoename
- Seksuele problemen (minder zin in seks, droge vagina, erectieproblemen)
- Verandering van het uiterlijk (dunner wordend haar, lichaamsbehaaring neemt af, donshaar in het gelaat, zwelling)

borstweefsel bij mannen)

- Pijnlijke gewrichten of spieren
- Vermoeidheid
- Stemningswisselingen (neerslachtigheid, somberheid, wisselend humeur, opgejaagd gevoel
- Onvruchtbaarheid

Elk middel heeft specifieke bijwerkingen. Uw specialist bespreekt dit met u.

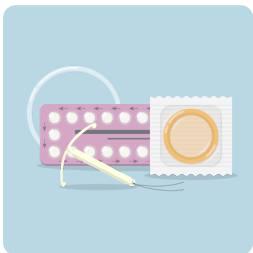
Risico's

Bent u zwanger of geeft u borstvoeding?

Als u zwanger bent of denkt te zijn bespreek dit vóór de behandelingen met uw zorgverlener.

Ook wanneer u borstvoeding geeft moet u dit aangeven.

Word niet zwanger tijdens de behandeling

Het is belangrijk om tijdens de behandeling niet zwanger te worden. De behandeling kan namelijk schadelijk zijn voor ongeboren kinderen. Dit verschilt per situatie en behandeling.

Zorg dus voor een goede anticonceptie. Na de behandeling is het verstandig om enkele maanden te wachten met een zwangerschap. Bespreek dit met uw zorgverlener.

Leven met kanker

Kanker heeft vaak gevolgen voor de kwaliteit van leven en uw sociale leven. Klachten kunnen de kwaliteit van het dagelijks leven (sterk) verminderen.

Diagnose kanker

Kanker maakt emoties los en daarbij kunnen allerlei vragen ontstaan. Word ik wel beter? Wat gaat er gebeuren?

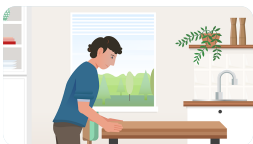
Het kan moeilijk zijn om met dit soort vragen en emoties om te gaan. In de meeste gevallen zullen de emoties na verloop van tijd afnemen. Maar in sommige situaties kunnen ze ook ineens weer opspelen.

Tips

Hierbij geven we u een aantal tips om om te gaan met angst en onzekerheid:

- Praat over uw gevoelens, dat kan enorm helpen. Sommige mensen vinden praten met dierbaren over hun ziekte moeilijk. Contact zoeken met een lotgenoot kan dan een uitkomst bieden. Op internet zijn verschillende forums te vinden.
- Voor sommige mensen helpt het om gedachten op papier te zetten. Hierdoor kunt u meer grip krijgen op uw gevoelens en emoties.
- Zoek regelmatig afleiding. Probeer dingen te doen die u leuk vindt en verzet hiermee uw gedachten.
- Sommige mensen vinden het prettig om op een actieve manier met kanker om te gaan door zich te verdiepen in mogelijke behandelingen of om meer te lezen over kanker. Patiëntenverenigingen kunnen u hierbij helpen.

Vermoeidheid

Bijna alle patiënten hebben tijdens een behandeling voor kanker last van vermoeidheid. Dat is normaal. De behandelingen (zoals een operatie, chemotherapie of bestraling) en het reizen naar het ziekenhuis is meestal erg intensief.

Ook spanningen en onzekerheden kunnen zorgen voor vermoeidheid. Bespreek uw vermoeidheidsklachten daarom met uw arts, want vaak zijn er mogelijkheden om de vermoeidheid te verminderen.

Tips

- Vertel uw zorgverlener dat u moe bent. Soms is er een directe oorzaak voor de vermoeidheid die behandeld kan worden.
- Accepteer uw vermoeidheid en probeer er niet tegen te vechten. Doe het rustiger aan dan u gewend bent.
- Probeer regelmaat in uw dagen te houden. Sta op vaste tijden op en ga op vaste tijden slapen.
- Blijf actief, maar plan uw activiteiten, neem daarbij voldoende rustpauzes.
- Laat u bij zware werkzaamheden helpen.
- Zorg voor ontspanning. Doe niet alleen activiteiten die u nuttig vindt, maar doe regelmatig iets waar u plezier aan beleeft. Leuke activiteiten geven u energie. Ook ontspanningsoefeningen kunnen u helpen.
- Probeer niet teveel te piekeren, dit kost energie.
- Informeer de mensen in uw omgeving. Geef aan dat u kanker heeft (gehad) en daardoor regelmatig moe bent. Dit voorkomt onbegrip.
- Vraag mensen in uw omgeving om te helpen. Denk hierbij aan het doen van boodschappen. Vaak zijn mensen blij dat ze iets concreets kunnen doen.

Patiëntenvereniging

Contact met lotgenoten

Het kan prettig zijn om uw ervaringen en gevoelens te delen met iemand in een vergelijkbare situatie. Lotgenoten kunnen elkaar vaak makkelijker begrijpen.

Lotgenoten kunt u ontmoeten via een patiëntenorganisatie of via een inloophuis. Ook via [kanker.nl](https://www.kanker.nl) kunt u lotgenoten ontmoeten.

Websites

- www.kanker.nl (<https://www.kanker.nl/>).
- Borstkankervereniging [www.borstkanker.nl](https://borstkanker.nl/) (<https://borstkanker.nl/>).
- Netwerk Olijf, voor vrouwen met gynaecologische kanker
[www.olijf.nl](https://olijf.nl/) (<https://olijf.nl/>).
- Prostaatkankerstichting [www.prostaatkankerstichting.nl](https://prostaatkankerstichting.nl/)
(<https://prostaatkankerstichting.nl/>).

Patiëntenbeweging NFK

De NFK is een samenwerkingsverband van 20 kankerpatiëntenorganisaties. De NFK vertegenwoordigt alle kankerpatiënten in Nederland en komt op voor hun belangen.

De organisatie streeft naar betere zorg en meer kwaliteit van leven.

[Ga naar de website](https://nfk.nl/) (<https://nfk.nl/>).

Meer informatie

Meer informatie over kanker en de behandelingen

Wilt u meer weten over de behandeling van kanker? Dan kunt u terecht op de website [kanker.nl](https://www.kanker.nl/). Hier kunt u uitgebreide informatie vinden over verschillende soorten kanker en de behandelingen van kanker.

Ook kunt u ervaringen van andere patiënten vinden en hoe u met kanker kunt omgaan.

[Klik hier om naar de website te gaan.](https://www.kanker.nl/) (<https://www.kanker.nl/>).